

Stefan ZEMŁA

KONCEPCJA UTWORZENIA PASMA AKTYWIZACJI GOSPODARCZEJ

Streszczenie. Zespół pięciu gmin województwa katowickiego, przez które przechodzi ostatni, zachodni odcinek szerokotorowej Linii Hutniczo-Siarkowej, zamierza utworzyć na swym terenie pasmo aktywizacji gospodarczej w celu rozwoju, między innymi, działalności ekspresowo - importowej w handlu z naszymi wschodnimi sąsiadami. Dokonano szczegółowej analizy przestrzennego zagospodarowania gmin i przedstawiono charakterystyczne cechy zespołu oraz zaproponowano dwadzieścia programów projektowanych do realizacji. Powołanie odpowiedniej organizacji, będącej podmiotem gospodarczym, umożliwi skoordynowanie realizacji zawartych w koncepcji programów.

THE IDEA OF CREATING AN ECONOMIC ACTIVATION ZONE

Summary. A group of five districts of the Katowice Province, through which passes the final western section of the wide-track Metallurgic and Sulphur line, intends to create in its area a zone of economic activity with the aim of developing, among other things - export and import activity with our eastern neighbours. A detailed analysis was made of the spatial management of five districts and the characteristic features of the group was presented, proposing twenty programs designed for execution. Appointing a suitable organization, being an economic subject, will enable the coordination of program execution included in the conception.

KONZEPTION DER BILDUNG EINES WIRTSCHAFTSAKTIVIERUNGSTREIFENS

Zusammenfassung. Der Verband der fünf Gemeinden der Wojewodschaft Katowice, über deren Gebiet der letzte, westliche Abschnitt der breitspurigen Hütten-Schwefel-Eisenbahnlinie läuft, hat die absicht, in diesem Gebiet einen Wirtschaftsaktivierungstreifen zur Förderung u.a. des Handels mit den östlichen Nachbarn Polens zu bilden. Es wurde eine ausführliche Analyse der räumlichen Bewirtschaftung der fünf Gemeinden mit Darstellung der charakteristischen Merkmale dieses Gemeindekomplexes vorgenommen, darauf wurden 20 Programme zur Realisation vorgeschlagen. Die Berufung einer entsprechenden Organisation, die das Wirtschaftssubjekt sein soll, wird die Koordination der Realisierung der in der Konzeption enthaltenen Programme möglich machen.

1. WSTĘP

Na terenie województwa katowickiego kończy swój bieg szerokotorowa Linia Hutniczo-Siarkowa (LHS), która nie jest w pełni wykorzystana. Lokalne władze pięciu gmin, przez które przechodzi LHS, zdecydowały się, wspólnie z przedstawicielami Urzędu Wojewódzkiego, utworzyć pasmo aktywizacji gospodarczej, wykorzystujące w tym celu szeroki tor oraz jego możliwości eksportowo-importowe w handlu z naszymi wschodnimi sąsiadami, gdzie LHS łączy się z ogromnym systemem transportowym oraz z ogromnym obszarem dóbr i potrzeb; rozpoczęto już rozmowy na tematy współpracy i handlu z wybranymi ośrodkami Ukrainy.

Pasmo aktywizacji gospodarczej obejmuje gminy: Wolbrom, Klucze, Olkusz, Bukowno i Sławków, a dotyczy wykorzystania i rozwoju infrastruktury w powiązaniu z planami ogólnego zagospodarowania przestrzennego tych gmin.

Koncepcja utworzenia pasma aktywizacji gospodarczej jest dziełem wielospecjalistycznym oraz złożonym i obejmuje problemy ekonomiczne, prawne, organizacyjne, finansowe oraz programowo-projektowe. Zakres tej problematyki zapewne rozszerzy się w dalszym działaniu.

W ramach Programu Regionalnej Polityki Gospodarczej Górnego Śląska zostały opracowane również problemy programowo-projektowe, które przedstawia się poniżej. Problemy programowo-projektowe stanowią główny składnik koncepcji.

Metoda pracy, zastosowana w przygotowaniu koncepcji, polegała na rozpoznawaniu stanu istniejącego, według wcześniej w tym celu opracowanych ankiet i wzorców, na rozmowach z przedstawicielami lokalnych samorządów, na wizjach w terenie, na dyskusjach z przedstawicielami lokalnego przemysłu w sprawie ewentualnych przekształceń przestrzeni przemysłowych oraz na stałych kontaktach w trakcie prac z przedstawicielami Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach. W pracy wykorzystano również doświadczenia zagraniczne w tym zakresie oraz doświadczenia z badań prowadzonych przez autora na Wydziale Architektury Politechniki Śląskiej, które są związane z przekształceniami przestrzeni przemysłowych w aspekcie urbanistyczno-architektonicznym. Ekipa specjalistów przebywała na terenie każdej gminy po kilka razy, a materiał końcowy obejmuje kilkadziesiąt stron tekstu i kilkanaście opracowań graficznych.

2. CHARAKTERYSTYCZNE CECHY ZESPOŁU PIĘCIU GMIN

Łączna powierzchnia zespołu pięciu gmin wynosi około 52 tysiące hektarów. Przeważają ziemie uprawne o niskich klasach bonitacyjnych (klasy: IV, V, VI). W zachodnich gminach ziemie o średniej kalsie III występują w niewielkim procencie. Dopiero na terenie Gminy Wolbrom procent ziemi klasy III znacznie rośnie i wynosi 40%. Dodatkowo pojawia się w tej gminie niewielka powierzchnia lepszej ziemi uprawnej klasy II. Ziemie klasy I nie występują na terenie zespołu gmin. Zalesienia odpowiadają pewnej prawidłowości, polegającej na tym, że gorsze ziemie są bardziej zalesione (Sławków około 36%), a lepsze ziemie są zalesione mniej (Wolbrom około 15%).

Gmina Wolbrom nie eksploatuje swoich kopalni, zalegających na jej terenie, a mianowicie: margli, piasku, wapienia i torfu. Gmina Klucze eksploatuje piasek do produkcji cegły silikatowej oraz kamień do budowy dróg. Gmina Olkusz wydobywa rudę cynku i ołowiu, nie eksploatując zalegających tu piasków podsadzkowych. Gmina Bukowno wydobywa masowo piasek podsadzkowy dla górnictwa i niewielkie ilości glin ceramicznych. Gmina Sławków eksploatuje niewielkie ilości glin ceramicznych. Na gospodarce środkowej części zespołu gmin (Bukowno, Olkusz, Klucze) wpływa bardzo mocno eksploatacja rud cynku i ołowiu oraz piasku podsadzkowego dla górnictwa, z czym wiąże się także zmiana stosunków wodnych (Gmina Klucze obserwuje rosnące duże straty wody w rzece Biała Przemsza).

Prawie przez wszystkie gminy przepływa rzeka Biała Przemsza (nie przepływa przez Gminę Olkusz) i jej dopływy, które prowadzą wody I klasy czystości. Natomiast rzeka Biała Przemsza prowadzi wody III klasy czystości. Wpływ górnictwa rud cynku i ołowiu w rejonie olkuskim na wody podziemne i powierzchniowe jest znaczny. Lej depresyjny obniża poziom wody, a ponadto również drenaż górniczy powoduje ucieczkę wody na przykład z rzeki Biała Przemsza do podłoża na terenie Gminy Klucze, czy powoduje również osuszenie odcinków cieków powierzchniowych, jak na przykład osuszenie górnego odcinka rzeki Sztola na terenie Gminy Bukowno. Równoważenie stosunków wodnych w rejonie olkuskim będzie ważnym działaniem technicznym (gromadzenie wody pitnej i do celów gospodarczych) oraz ważnym działaniem gospodarczym (powrót do równowagi naturalnej).

Długość dróg głównych i lokalnych jest zróżnicowana do obszaru gminy. Przejście drogi ekspresowej Śląsk-Kraków przez Gminę Sławków i Gminę Olkusz ułatwia połączenie drogowe z otoczeniem. Dość blisko jest do tej drogi z Gminy Bukowno (4 km) i z Gminy Klucze (7 km). Trochę dalej jest z Gminy Wolbrom (21 km). Odległość ze Sławkowa do Wolbromia wynosi około 40 km.

Przez tereny zespołu gmin przechodzi dwutorowa linia (zelektryfikowana) kolejowa PKP - Sławków, Bukowno, Olkusz, Jaroszewiec (na terenie Gminy Kucze), Wolbrom. W tych miejscowościach znajdują się stacje kolejowe. Linia realizuje ruch pasażerski i przewozy towarowe. Przez tereny zespołu gmin przechodzi również jednotorowa kolejowa Linia Hutniczo-Siarkowa, obsługiwana lokomotywami spalinowymi. LHS posiada na terenie Gminy Sławków stację kolejową Sławków Południowy. Na swej trasie w stronę wschodniej granicy państwa posiada mijanki, a w Olkuszu znajduje się stacja, umożliwiająca odprawy pasażerów. Dla poprawy warunków dojścia pasażerów na peron wymagane jest wybudowanie przejścia tunelowego. Władze Olkusza zabiegają o uruchomienie stałej obsługi pasażerskiej z zagranicą (np. z miastem Moskwa) przy wykorzystaniu LHS i wprowadzeniu tego ruchu do rozkładu jazdy pociągów.

We wszystkich gminach działa autobusowa komunikacja pasażerska (MPK, PKS).

Przez wszystkie gminy przechodzą linie wysokiego napięcia. Łączność teletechniczna wymaga wzmocnienia.

Na terenie każdej gminy znajdują się różne zakłady przemysłowe, które pewne ilości swej produkcji eksportują. Gmina Wolbrom posiada gospodarke rolno-spożywcza oraz przemysł gumowy, Gmina Klucze posiada przemysł papierniczy i szklarski oraz produkuje materiały budowlane, Gmina Olkusz posiada przemysł wydobywczy oraz przetwórczy - metalowy jak również silną organizację budowlaną i zaczątki do uruchomienia przemysłu turystycznego, Gmina Bukowno posiada metalurgię metali nieżelaznych oraz atrakcyjne walory rekreacyjne (obecne lasy a w przyszłości również woda), Gmina Sławków jest silnym ośrodkiem przeładunku towarów ze względu na stację LHS, co wskazuje na możliwość uruchomienia "suchego portu" w tym rejonie. Na terenie Gminy Wolbrom istnieją warunki techniczne i przestrzenne do

uruchomienia drugiego ośrodka przeładunku towarów. W każdej gminie istnieją warunki do adaptacji niektórych hal przemysłowych i niektórych uzbrojonych powierzchni terenu na inne współczesne i przyszłościowe cele produkcyjno - dochodowe. Zagrożeniem dla środowiska naturalnego zespołu gmin jest napływające z południowego zachodu i zachodu zanieczyszczone powietrze. Kierunki te odpowiadają lokalnej różnicy wiatrów dla Śląska, które w miarę oddalania się od Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego przechodzą w przeważającym stopniu na kierunek zachodni (na przykład już w Gminie Wolbrom). Ponadto zagrożeniem dla środowiska są lokalne źródła zanieczyszczeń atmosfery oraz brak oczyszczalni ścieków komunalnych. Miasta rozwijają gazyfikację, co wpłynie na poprawę czystości atmosfery oraz budują, względnie zamierzają budować lokalne oczyszczalnie ścieków lub zamierzają wykorzystać przemysłowe oczyszczalnie do oczyszczania ścieków komunalnych. Zagrożeniem są także niekorzystne zmiany stosunków wodnych w wyniku eksploatacji rud cynku i ołowiu oraz piasku podsadzowego dla górnictwa.

Zatrudnienie w gminach daje mieszkańcom przeważnie przemysł, a jedynie w Wolbromiu spory odsetek mieszkańców pracuje w rolnictwie (około 30%) i w usługach (około 20%). Łączna liczba mieszkańców gmin wynosi około 110.000 osób, w tym około 72 tysiące osób mieszka w miastach. W maju 1992 roku liczba bezrobotnych wynosiła około 4.000 osób we wszystkich gminach.

W każdej gminie są szkoły podstawowe i z wyjątkiem Sławkowa każda gmina prowadzi edukację młodzieży w systemie ponadpodstawowym, przeważnie ukierunkowanym na potrzeby dotychczasowego rynku pracy. Istnieją podstawy do prowadzenia edukacji młodzieży zgodnie z nowymi potrzebami rynku pracy.

Prawie w każdej gminie znajdują się pomniki kultury narodowej, a nadto północne, wschodnie i południowe obszary zespołu pięciu gmin leżą na obrzeżu Jurajskich Parków Krajobrazowych.

Zespół gmin posiada dobre połączenia i niewielkie odległości do ośrodków naukowych w Katowicach, Gliwicach, Krakowie i Częstochowie.

3. SYNTEZA KONCEPCJI UTWORZENIA PASMA AKTYWIZACJI GOSPODARCZEJ

Koncepcja utworzenia pasma aktywizacji gospodarczej wykorzystuje w pierwszym rzędzie istnienie Linii Hutniczo-Siarkowej oraz fakt, że łączy się ona, poza wschodnimi granicami naszego państwa, z ogromnym systemem transportowym oraz z ogromnym obszarem dóbr i potrzeb.

Linia Hutniczo-Siarkowa ma duże rezerwy przewozowe i posiada wszelkie możliwości, aby stać się w przyszłości generatorem eksportu i importu. Przedstawiciele Gminy Sławków rozpoczęli rozmowy na temat współpracy i handlu z wybranymi ośrodkami Ukrainy. Szanse rozwojowe pięciu gmin wzmacnia niewielka odległość Portu Lotniczego w Pyrzowicach (43 km) i Śląskiego Wolnego Obszaru Celnego w Gliwicach (60 km), który umożliwi dalsze połączenie z siecią dróg wodnych zachodniej Europy.

Zespół pięciu gmin proponuje do zagospodarowania następujące powierzchnie terenów:

Gmina Wolbrom

- Wierzchowisko - zachód	89 ha
- Wierzchowisko - wschód	68 ha

Gmina Klucze - nie posiada własnych gruntów.

Gmina Olkusz - przygotowuje się do komunalizacji gruntów, co nastąpi w niedalekiej przyszłości.

Gmina Bukowno

- Starszynów - północ	30 ha
- Starszynów - południe	20 ha
- Przymiarki	3 ha

Gmina Sławków

- Tereny proponowane do przejęcia a położone pomiędzy zakładem Przygotowania Rud a Przeladownią Węgla	200 ha

Razem: 410 ha

Powierzchnie wolnych terenów proponowane do zagospodarowania ulegną znacznemu zwiększeniu po przeprowadzeniu komunalizacji gruntów.

Wykorzystanie Linii Hutniczo-Siarkowej wymaga zbudowania odpowiednich urządzeń technicznych oraz odpowiedniej infrastruktury związanej z obsługą tego punktu. Proponuje się trzy etapy rozwiązania problemu, których realizacja będzie rozłożona w czasie i uzależniona od potrzeb.

Etap I. Zorganizowanie odpowiedniego punktu przeładunkowego, działającego w obu kierunkach (eksport, import) z odpowiednią obsługą celną na stacji kolejowej Sławków Południowy. Stacja Sławków Południowy istnieje i stanowi końcówkę Linii Hutniczo-Siarkowej, jest rozbudowanym i bardzo sprawnym ośrodkiem transportowym. W sprawach przewozowych i utrzymania torów działa spółka EWITA. Istnieją warunki do wykorzystania stacji jako bazy przeładunkowej towarów eksportowanych i importowanych z programem obsługi celnej. W środkowej części stacji istnieje już obecnie nowo wybudowana, szeroka rampa z dojazdem drogowym, na której dokonuje się załadunków, na przykład: samojezdnych żurawi budowlanych na szerokotorowe platformy. Żurawie są produkowane w "Bumarze" w Gliwicach w kooperacji z Odessą na Ukrainie. Podobną rampę przeładunkową można zaprojektować w południowej części stacji, wzdłuż toru objazdowego i drogi kołowej. Można wykorzystać stanowiska (6 stanowisk) przelewu paliwa i naziemne zbiorniki. Jest także do zagospodarowania część magazynów i hal obsługi lokomotyw i wagonów oraz część pomieszczeń biurowych. Uciążliwy jest dojazd drogowy przez tory stacyjne do środkowej części stacji, to jest rampy przeładunkowej. Również normalnotorowa linia kolejowa, łącząca stację z siecią PKP, posiada niskie parametry techniczne i wymaga modernizacji. Stacja kolejowa Sławków Południowy wymaga opracowania odpowiedniej inwentaryzacji. Połączenie drogowe stacji z siecią dróg lokalnych i państwowych wymaga odpowiedniej modernizacji.

Etap II. W przypadkach zwiększenia obrotów towarowych eksportowo-importowych, związanych ze wschodnimi obszarami zespołu gmin oraz po wykonaniu odpowiednich analiz opłacalności przewozu tych towarów po drogach kołowych, może zajść potrzeba uruchomienia nowego punktu przeładunkowego na terenie Gminy Wolbrom, a ściślej na terenach

Wierzchowisko Zachód, możliwych do obsłużenia torem szerokim. Budowa nowego punktu przeładunkowego w Wolbromiu w odległości około 40 km na wschód od stacji Sławków Południowy znacznie skróci drogi przewozu towarów w obu kierunkach. Sposób zaprojektowania tej bocznicy (to jest zabudowa rozjazdu w torze głównym czy budowa dodatkowego toru od jednej z mijanek - Zarzecze lub Kępie) wymaga odrębnej analizy. Nawodnienie gruntu w środkowej części terenu Wierzchowisko Zachód (występują tu prawdopodobnie źródła rzeki Szreniawy) wymagać będzie budowy odpowiedniego drenażu, a utworzenie równi budowlanych w stosunku do równi stacyjnej wymagać będzie odpowiednich robót makroniwelacyjnych. Na zagospodarowanie omawianego punktu przeładunkowego przewidziano około 15 ha terenu. Przewiduje się odpowiedni układ torów kolejowych oraz odpowiednie urządzenia mechaniczne (dźwigi portowe) na wzór stacji kontenerowej w Sośnicy-Gliwicach. Przewiduje się również odpowiednie place operacyjno-postojowe oraz tereny pod budowę magazynów jak również tereny dla obsługi celnej.

Jako wariant dla etapu II, o mniejszym programie użytkowym, może być rozważona możliwość zagospodarowania punktu przeładunkowego kontenerów z towarami w miejscowości Zarzecze, gdzie jest czynna wolbromska mijanka Linii Hutniczo-Siarkowej. Punkt ten mógłby stanowić samodzielną placówkę celną, względnie stanowiłby oddział placówki celnej w Sławkowie.

Etap III. W przypadku dalszego znacznego zwiększenia obrotów towarowych eksportowo-importowych z wykorzystaniem Linii Hutniczo-Siarkowej proponuje się budowę nowego "suchego portu" z programem obsługi celnej i składami strefy wolnocłowej na terenach pomiędzy Zakładem Przygotowania Rud i Przeładownią Węgla - Cieśle. W tym rejonie istnieje powierzchnia terenu możliwa do zagospodarowania, o długości około 2 km i szerokości około 1 km, wliczając tereny buforowych składowisk rudy. Istnieje w tym rejonie układ sieci normalnotorowej PKP i układ szerokotorowy, powiązany bezpośrednio ze stacją Sławków Południowy. Istnieje również możliwość budowy dróg dojazdowych, łączących "suchy port" z drogą szybkiego ruchu E-22 i dalej z A-4 (nowa autostrada Mysłowice - Kraków).

Programy projektowane do realizacji w zespole pięciu gmin. Proponuje się 20 programów w kilku grupach.

GRUPA PALIW

1. Baza paliw płynnych

Przewiduje się realizację bazy paliw płynnych na terenach zajmowanych obecnie przez buforowe składowiska w Zakładzie Przygotowania Rud w Sławkowie. Dostawa benzyn następować będzie spoza wschodniej granicy państwa torem szerokim, a wywóz paliw na tereny Śląska następować będzie głównie samochodami cysternami. Pojemność bazy wyniesie około 200 tys. ton, przy założeniu, że tą wielkością dokona się kilkakrotnego obrotu w ciągu roku. Nie wyklucza się połączenia bazy ze składami paliw w Boronowie (rejon Lublińca) przez wybudowanie w tym celu rurociągu ułożonego w ziemi. Projektowana baza zapewni odpowiednią rezerwę magazynową paliw dla wschodniej części Śląska. Wariantowym usytuowaniem bazy paliw na powierzchni około 55 ha są tereny w Wolbromiu-Wierzchowisku na ich zachodniej części, w odległości 40 km od Sławkowa, które mogą być obsługane nową boczną kolejową, szerokotorową, odchodzącą od LHS.

2. Topgaz

Firma zamierza zrealizować bazę przeładunku płynnych gazów w ilości około 1 mln ton na rok i przelewanie do mniejszych butli. Przewidywana jest lokalizacja firmy Topgaz w rejonie Przeładowni Węgla-Cieśle.

3. Bołoił

Firma zajmująca się obrotem paliwami zamierza wydzierżawić zbiorniki paliw, istniejące obecnie na stacji Sławków Południowy.

4. Przeładownia Węgla - Cieśle

Projektuje się ponowne uruchomienie Przeładowni Węgla kamiennego (energetycznego) - Cieśle i eksport tego węgla na Ukrainę, w wysokości około 1 mln do 2 mln ton rocznie. Przeładownia jest obecnie nieczynna i posiada odpowiednią infrastrukturę, a mianowicie torę

dojazdowe PKP, wyciąg i wjazd na górny poziom przeładowni mechanicznej, urządzenia przeładowni oraz stację torów szerokich na poziomie terenu, połączoną torem szerokim ze stacją Sławków Południowy i dalej z LHS. Puste wagony po rudzie dla Huty Katowice mogą być w Przeładowni Cieśle załadowane węglem w ich kierunku powrotnym.

5. Energia cieplna

Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej (PEC) w Olkuszu posiada rezerwę cieplną wielkości 5 - 6 MW, którą zamierza skierować do nowych projektowanych programów rozwojowych.

GRUPA PRODUKCJI ZDROWEJ ŻYWNOŚCI, JEJ PRZETWÓRSTWO I EKSPORT

6. Zakłady przemysłowe przetwórstwa żywności

Szczegółowe rozpoznanie stanu gleb i ich jakości w zespole pięciu gmin wskazuje na to, że Gmina Wolbrom posiada najlepsze warunki do zapewnienia bezpieczeństwa chemicznego w tym względzie i do produkcji tak zwanej zdrowej żywności. Jej korzystną pozycję wzmacnia wschodnie sąsiedztwo województwa kieleckiego, gdzie jakość gleb jest jeszcze wyższa, stąd współdziałanie z województwem kieleckim jest wskazane. Projektuje się realizację zakładów przemysłowych przetwórstwa żywności, to jest: warzyw, owoców, ziemniaków, mleka, sera, masła, nabiału, mięsa i drobiu, zlokalizowanych na terenie Wolbromia-Wierzchowisko Zachód, rozmieszczonych na powierzchni około 55 ha.

Pewne możliwości przetwórstwa żywności istnieją również na terenie sąsiedniej, zachodniej Gminy Klucze, gdzie występują rezerwy powierzchni hal w ilości około 3000 m², z możliwością zorganizowania w nich na przykład przetwórstwa ziemniaków.

Eksport przetworzonej żywności może być zrealizowany w kierunku Ukrainy przez własny punkt obsługi celnej w Wierzchowisku Zachód lub przez Zarzecze albo przez Sławków.

GRUPA PRODUKCJI OPAKOWAŃ

7. Zakłady opakowaniowe

Produkcja opakowań, projektowana w tym programie do realizacji, obejmuje także wytwarzanie materiałów opakowaniowych i maszyn do pakowania oraz produkcję urządzeń

precyzyjnych związanych z wytwarzaniem artykułów konsumpcyjnych. Zakłady opakowaniowe, obejmujące wymieniony zakres, mogą być zlokalizowane na dwu wolnych terenach oraz na wolnych powierzchniach w istniejących halach przemysłowych jak niżej:

- a) Zakłady opakowaniowe na terenach Wolbrom-Wierzchowisko Wschód, rozmieszczone na powierzchni około 50 ha.
- b) Zakłady opakowaniowe na terenach Bukowno-Starczynów, rozmieszczone po obu stronach LHS na powierzchni około 53 ha (łącznie z 3 ha w Przymiarkach).
- c) Zakłady opakowaniowe zorganizowane na wolnych powierzchniach w istniejących halach na przykład:

Wolbrom - Stomil	około 10.390 m ²
Olkusz - OFNE	około 2.500 m ²
Olkusz - OWENT (surowe hale)	około 18.000 m ²
(stare hale)	<u>około 3.000 m²</u>
	Razem: 33.890 m ²

Wielkość około 3,4 ha powierzchni hal odpowiada działce terenu o powierzchni około 10 ha. Wynika z tego, że program zakładów opakowaniowych zorganizowany na powierzchni istniejących hal jest około jedną piątą pozycji "a" i pozycji "b".

Produkcja opakowań jest przewidywana na potrzeby własne zespołu pięciu gmin oraz na eksport z wykorzystaniem LHS.

GRUPA PRODUKCJI DLA POTRZEB BUDOWNICTWA I JEJ EKSPORT

8. Produkcja ścian i drewnianej stolarki

Proponuje się uruchomienie produkcji ścian i drewnianej stolarki z jej impregnacją dla budownictwa mieszkaniowego z przeznaczeniem na eksport Linią Hutniczo-Siarkową. Produkcję proponuje się uruchomić w Zakładach Wapienno-Piaskowych SA "SILIKATY" w Kluczach. Zakłady posiadają bocznice kolejową, kopalnię piasku i 4 ciągi białej cegły. Całkowita powierzchnia zakładu wynosi 38 ha. Kierownictwo widzi możliwość adaptacji zakładu na zaplecze przemysłowe dla budownictwa po wejściu w spółkę z zagranicznym inwestorem.

9. Produkcja szkła elewacyjnego

Proponuje się uruchomienie produkcji szkła elewacyjnego typu "WITROLIT" dla budownictwa z przeznaczeniem również na eksport. Produkcję proponuje się uruchomić w Hucie Szkła w Kluczach, co jest również zamiarem kierownictwa Huty.

10. Produkcja szkła piankowego

Proponuje się wznowienie produkcji szkła piankowego, które jest materiałem izolacyjnym dla budownictwa. Wydział Szkła Piankowego jest obecnie nieczynny w Hucie Szkła w Kluczach. Wydział posiada pełne wyposażenie i zajmuje powierzchnię około 2000 m². Poszukiwany jest inwestor do uruchomienia Wydziału. Przewiduje się eksport szkła piankowego Linią Hutniczo-Siarkową.

11. Produkcja Warmcell

W Kluczewskich Zakładach Papierniczych znajdują się duże ilości odpadów celulozowych, które mogą być (tak się przypuszcza) przerobione na materiał izolacyjny typu "Warmcell", będący produktem według technologii brytyjskiej z makulatury. "Warmcell" jest stosowany jako materiał izolacyjny w budownictwie amerykańskim, niemieckim i brytyjskim. Istnieje możliwość zakupu maszyn i technologii w Anglii. W przypadku pozytywnych wyników przerobu odpadów celulozowych na ten materiał można będzie zorganizować produkcję "Warmcellu" w pustych halach Zakładu. Zakład posiada również około 5 ha wolnego terenu pod place składowe. Przewiduje się eksport "Warmcellu" Linią Hutniczo-Siarkową.

12. Produkcja elementów budowlanych

W Przedsiębiorstwie Urządzeń Szklarskich "Szkłomasz" istnieją możliwości uruchomienia nieczynnej obecnie stolarni, zajmującej powierzchnię około 700 m² oraz magazyn o powierzchni około 500 m², z dojazdem kolejowym. "Szkłomasz" posiada również zatrzymany Wydział Obróbki Mechanicznej o powierzchni około 1000 m² z pełnym wyposażeniem w maszyny skrawające, sterowane cyfrowo. Wymieniony kompleks hal może być włączony w zespół produkcji elementów budowlanych przeznaczonych na eksport Linią Hutniczo-Siarkową.

13. Generalny Wykonawca Robót Budowlanych

Na terenie Olkusza działa Olkuskie Przedsiębiorstwo Budowlane, które ze względu na swe duże doświadczenie realizacyjne oraz ze względu na zdolności organizacyjne kadry przedsiębiorstwa mogłoby pełnić funkcję Generalnego Wykonawcy wszystkich zamierzeń inwestycyjnych, przewidywanych do realizacji w zespole pięciu gmin. Przedsiębiorstwo zamierza przeznaczyć na cele eksportowej produkcji elementów budowlanych hale o powierzchni 3000 m² oraz dalsze hale magazynowe i ślusarnię. Widzi także możliwość przeznaczenia działki o powierzchni 2 ha na nowe usługi i działalność handlową.

Proponuje się, aby na cele eksportowej produkcji elementów budowlanych przeznaczyć również tereny i zabudowania po likwidowanym Rejonowym Przedsiębiorstwie Remontowo-Budowlanym (łącznie około 4000 m² hal) oraz hale "Konstalu" w Olkuszu.

14. Wolfssystem

Austriacka firma zamierza zrealizować zakład przeróbki drewna, importowanego z Rosji torem szerokim LHS, przecieranego w zakładzie i produkcję różnych elementów drewnianych. Członkowie lokalnego samorządu zwracają uwagę na konieczność takiego zagospodarowania odpadowych trocin, aby było ono bezpieczne dla środowiska naturalnego. Przewidywana jest lokalizacja firmy "Wolfssystem" w północno-zachodniej części stacji Sławków Południowy.

GRUPA DZIAŁALNOŚCI HANDLOWEJ

15. "Alda"

Firma produkcyjno-handlowa zajmuje się już obecnie między innymi importem samochodów z Korei Południowej (samochody marki HYUNDAI) i ich rozprowadzaniem w Polsce. Firma "Alda" posiada swą bazę przy stacji Sławków Południowy, po jej północnej stronie.

16. Przeładunki kontenerowe

Baza Przeładunkowa Rudy Huty Katowice rozwija na swym terenie przeładunki kontenerowe z uwzględnieniem toru szerokiego LHS. Zamierza również importować torem szerokim zamiast rudy, koncentraty o dużej zawartości żelaza, co wpłynie na zmniejszenie przewożonej masy.

GRUPA REKREACJI, WYPOCZYNKU I TURYSTYKI

17. Centralny Ośrodek Rekreacyjno-Wypoczynkowy

Bardzo atrakcyjne warunki naturalne Gminy Wolbrom, a mianowicie stosunkowo czyste powietrze, dość żyzne ziemie umożliwiają produkcję tak zwanej zdrowej żywności, urozmaicona rzeźba terenu, łącznie ze skałkami wapiennymi, turystyczne szlaki oraz korzystne położenie w stosunku do większych aglomeracji, takich jak: Śląsk, Kraków, Kielce oraz Częstochowa wskazują na wariant realizacji na terenie Wierzchowiska Centralnego Ośrodka Rekreacyjno-Wypoczynkowego z pełnym nowoczesnym programem usług, który będzie również atrakcyjny dla zagranicznych gości. W części zachodniej przewiduje się Ośrodek Wypoczynkowo-Rekreacyjny o powierzchni około 70 ha, a w części wschodniej przewiduje się Ośrodek Rozrywkowy na powierzchni około 50 ha. Pewnym problemem będzie sprawa gromadzenia wody. Ten typ usług jest obecnie również obiektem zainteresowania zagranicznych inwestorów. Proponowany wariant wymaga przeprowadzenia odpowiednich rozmów. W przypadku przyjęcia tego rozwiązania pozostałe programy powinny być realizowane w układzie rozproszonym w różnych miejscowościach gminy. Proponuje się rozważanie możliwości zlokalizowania tego Centralnego Ośrodka na gruntach Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w Kluczach jako koncepcję alternatywną.

18. Ośrodek wypoczynkowy w Bukownie

Atrakcyjną propozycją do zagospodarowania na cele wypoczynkowe może być koncepcja zagospodarowania terenów byłej jednostki wojskowej, o powierzchni ponad 3 ha. Teren może być sprzedany lub oddany w wieczyste użytkowanie. Działka jest zalesiona, posiada dwa budynki oraz 5 różnych budowli z odpowiednimi sieciami elektroenergetycznymi. Ośrodek znajduje się w południowej, zalesionej części gminy.

Na terenie gminy znajdują się również dwa ośrodki wypoczynkowe, z których jeden był eksploatowany w ramach Funduszu Wczasów Pracowniczych, a drugi był Ośrodkiem Wojewódzkiej Administracji. Wskazana jest współczesna restrukturyzacja tych dwóch ośrodków.

Na terenie gminy istnieją interesujące warunki do rozwoju rekreacji wodnej przez utworzenie dużych jezior w popiaskowych wyrobiskach (kąpiel, sporty wodne, rybołówstwo), jak również

do rozwoju rekreacji na terenach zalesionych lasami mieszanymi po niektórych wyrobiskach popiaskowych. Wysuwana jest też przez Władze Wojewódzkie koncepcja przyszłościowa utworzenia w popiaskowych wyrobiskach wielkich zbiorników retencyjnych wody pitnej dla Śląska (o powierzchni około 700 ha). Koncepcja ta może być zrealizowana po wybraniu jeszcze dwu poziomów piasku, co przy zahamowaniu wydobywania węgla może nastąpić dopiero po kilkudziesięciu latach i przez ten okres mieszkańcy miasta będą sąsiadować z otwartym, wielohektarowym wyrobiskiem, a ponadto będą mieszkać w zasięgu leja depresyjnego. Zwraca się również uwagę na to, że wielohektarowe lustro wody pitnej zbiorników retencyjnych będzie narażone na opady zanieczyszczeń pochodzących z wielkich elektrowni w Jaworznie i w Sierszy. Są to bez wątpienia bardzo złożone problemy i trudne decyzje, które powinny jednak pogodzić interesy stron. Problem powinien być przedmiotem odrębnych studiów i kompleksowych projektów.

19. Hotele i turystyka

Rozwój turystyki i transportu międzynarodowego pasażerskiego zamierza się oprzeć na Zespole Jurajskich Parków Krajobrazowych, na Szlaku Orlich Gniazd oraz na wykorzystaniu Linii Hutniczo-Siarkowej jako środka międzynarodowego transportu pasażerskiego, który połączy na przykład Moskwę (Rosja) z miastem Olkusz, gdzie zaczątki tej komunikacji zostały już wielokrotnie zrealizowane. Zamierza się wprowadzić ten ruch do rozkładu jazdy pociągów. W Olkuszu istnieje hotel na 150 miejsc, a miasto wskazuje dalsze dwie atrakcyjne lokalizacje pod hotelowy program. W miejscowości Klucze znajduje się pusty hotel zakładowy (150 miejsc) należący do "Szkłomaszu". Proponuje się również adaptację na cele rekreacyjno-rozrywkowe niewykorzystywanego Domu Kultury w Olkuszu o kubaturze 7000 m³ (administruje tym obiektem OFNE) oraz Domu Kultury w Kluczach o kubaturze 1500 m³ (administruje tym obiektem Huta Szkła).

20. Przygotowanie kadr pracowniczych

W każdej gminie są szkoły podstawowe i każda gmina (z wyjątkiem Sławkowa) prowadzi edukację młodzieży w systemie ponadpodstawowym, przeważnie ukierunkowanym na potrzeby dotychczasowego rynku pracy. W maju 1992 r. liczba bezrobotnych wynosiła około 4000 osób

we wszystkich pięciu gminach. Istnieją podstawy do prowadzenia edukacji młodzieży zgodnie z nowymi potrzebami rynku pracy. Zespół gmin posiada dobre połączenia i niewielkie odległości do ośrodków naukowych w Katowicach, Gliwicach w Krakowie i Częstochowie.

Uważa się, że na temat restrukturyzacji dwu kopalń rud ołowiuowo-cynkowych w Olkuszu, to jest kopalni "Pomorzany" i kopalni "Olkusz", należy przeprowadzić odrębne studia.

4. ZAKOŃCZENIE

Jak wspomniano wcześniej, koncepcja utworzenia pasma aktywizacji gospodarczej jest dziełem wielospecjalistycznym i złożonym, a problemy programowo-projektowe stanowią jej główny składnik. Powołanie odpowiedniej organizacji, będącej podmiotem gospodarczym, umożliwi skoordynowanie realizacji zawartych w koncepcji programów, aby można było osiągnąć największe efekty, wykorzystując zdolności sprawcze całego zespołu gmin, a zarazem aby można było osiągnąć największe efekty w każdej gminie i możliwie najszybciej. Rozwój współpracy i handlu z naszymi wschodnimi sąsiadami będzie dla tej organizacji najważniejszym wyzwaniem.

Etapowanie obejmie punkt przeładunkowy towarów na Linii Hutniczo-Siarkowej dla ich eksportu i importu. Nie wyklucza się, że szczególne zadania inwestycyjne będą również realizowane etapami. Przewiduje się prowadzenie prac projektowych na płaszczyźnie dotyczącej problematyki całego obszaru pięciu gmin i na płaszczyźnie dotyczącej poszczególnego zadania inwestycyjnego. Na obu płaszczyznach projektowania sprawą podstawową będą cele działania i ich szczegółowe programy, wybór lokalizacji, projektowanie wstępne i techniczne, realizacja w terenie oraz uruchomienie inwestycji. Proponuje się, aby Generalnym Wykonawcą dla wszystkich zamierzeń inwestycyjnych, przewidywanych do realizacji w zespole pięciu gmin, było Olkuskie Przesiębiorstwo Budowlane. Dodaje się, że wyznaczenie przyszłego użytkownika obiektu możliwie wcześnie ma duże i korzystne znaczenie dla przebiegu procesu budowy. Wiele ważnych problemów będzie zapewne uregulowanych w statucie powołanej, odpowiedniej organizacji, współpracującej również na przykład z Europejską Agencją Rozwoju Regionalnego w Polsce.

Abstract

A group of five districts of the Katowice Province, through which passes the final section of the wide track Metallurgic and Sulphur line, intends to create in its area an economic activation zone with the purpose of developing, among other things, trade activity with our eastern neighbours.

A detailed analysis of spatial management allowed for the specification of characteristic of the District Group, such as types of farming land, forestry plating, types of coal minerals, state of irrigation, this including depressions sinks, as the result of zinc and lead ore mining, the state of roadways and railways, passenger services, telecommunication and high-voltage lines. Also a specification was made of the local industry and services, as well as the possibility for its transformation, this including the number, of the employed and unemployed.

Furthermore, the education possibilities for young people were shown and the monuments of national culture, that can be found in almost every district, were pointed out. Moreover, it was indicated that the northern, eastern and southern areas of the five districts union are situated on the border of the Jurassic Landscape Park.

Within the scope of creating an economic activation zone 20 programs in several groups were proposed for realization. In the fuel group (liquid fuel, gas, coal, thermal energy), in the group of "health" food, its processing and export, in the group packing production, production for the needs of the building industry, as well as in the group of commercial activity, recreation, relaxation and tourism.

Very important elements of the idea are the management possibilities for approx. 400 ha of ground and the possibility of building a "dry port" with a customs service program and free-zone warehouses, basing on the existing system of normal track network of the Polish State Railways and the wide-track linked directly with the Station of Sławków Południowy. There is potential for boulding access roads, that would join the "dry port" with the expressway E-22 and new motorway Mysłowice-Kraków.

Bringing into existence a suitable organization, being an economic subject, will enable the coordination of task accomplishments contained in the program conception. The development of cooperation and trade with our eastern neighbours shall be the most important challenge for this organization.